

■ CONVIVENZA

Mes emprim fabricat – ina pitschna decleranza d'amur

DA FADRINA HOFMANN*

Jau fabritg. Gea, mia abitaziun daventa per trais stanzas pli gronda. Or da dus tschalers ed ina stanza da musica datti mes nov reginam: stanza da durmir, biro, duscha e tualetta. Tuna da pauc, è però ina chaussa da blers daners e blers dis cun canera e merda. Apaina che jau menziun che jau fabritg vegnan adina puspè las medemas reacziuns: Ui, fa quint cun irregularitads! Ti vegns a vesair, ils mastergnants vegnan e van be cura ch'els vulan. Quai po durar ditg. E tut daventa anc almain diesch pertschient pli char che prevesì.

O ha, hai jau pensà. Quai pudess daven- tar stentus. Jau stoss con- ceder che planisar e dele- gar in fabricat na tutga betg tar mias passions. Jau n'hai nagina idea da pretschs, da materials u da capacitads artisanalas. Mes lavurants hai jau tschernì tenor dus criteris: Primo: Jau vuleva sustegnair fir- mas pitschnas indigenas. Secundo: Las offertas stuevan esser en mes rom finanzia.

E d ussa lavuran mes miradurs, installaturs sanitar, electricists e scri- naris cun grond schlantsch ed jau sun en- tusiasmada da lur enga- schament e da lur effizienz. Ils dus Portugais che han fatg la lavur corporal- main la pli dira èn arri- vads mintga di la bun'ura a las set e mesa ed èn par- tids la saira a las sis. Pausa

da mezdi: in'ura. In dad els ha fatg kilometers cun la charretta emplenida cun crappuns e betun vegl. L'auter discorra per- fetgamain rumantsch e m'ha solidà da l'emprim di davent amiaivlamain per mes prenum. Ils master- gnants collavuran era stu- pent. In telefon basta e quel che sto surpigliar la proxima lavur è qua.

M es figl dad otg onns ha organisà prote- gia-ureglias, ina chapellina ed in meter e passenta bler temp «a la lavur» cun ils mastergnants. El ha tut sut controlla e ma raquin- ta mintga saira tge ch'è vegnì fatg durant il di. Jau hai però anc in trumf enta maun. Mes bab. Jau hai gia menziunà che jau n'hai nagina idea dal fabritgar. Mes bab percunter ha passentà circa sia vita en- tira cun survegliar fabri- cats. El è ussa pensiunà e per mai è quai la gronda fortuna. Mes bab ha fatg ils plans, mes bab ha cus- seglià mai, mes bab ha fatg il plan da las lavurs ed el è qua, sch'i dat dumon- das dals mastergnants. Uffizialmain sun jau la patruna da fabrica, ma atgnamain è mes bab il schef per mes lavu- rants.

S co dunna giuvna senza idea da pala e tarader na vegniss jau probabla- main gnanc respectada sin mes pitschen plazzal da fa- brica. Jau ma pudess uss agitar da quai. La finala sun jau quella che paja! Ma na, i dat simplamain situaziuns, nua che jau na sun betg dumandada e quai è era bun uschia. Punct. Jau hai damai sur- prendi il job da purtar mintga di café e da ludar ils progress da las lavurs. Forsa che mia contribuzi- un ha gea er in effect pos- itiv.

L 'october vulesch jau fi- nir il fabricat. Jau m'allegrel sin dapli spazi, ils uffants s'allegran sin in'atgna stanza. Jau sun en mintga cas persvadida che tut daventa uschia sco quai che nus ans avain imaginà. Mes miradur ha ditg: «I dependa adina cun tgi e co ch'ins fabri- tga.»

*Fadrina Hofmann è redactura regi- nala tar la «Südostschweiz». Ella viva cun sia famiglia a Scuol, actualmain en in plazzal da fabrica.

Vocabulari

fabricat – hier: Bau, Baustelle
decleranza d'amur – Liebeserklä-
rung
jau fabritg – ich baue
reginam – Reich
apaina – kaum, sobald
mastergnant – Handwerker
Capacitads artisanalas
– handwerkliche Fähigkeiten
charretta – Karren, Schubkarren
crappun – Felsbrocken
protegia-ureglias – Ohrenschutz
chapellina – Helm
survegliar – überwachen
patruna da fabrica – Bauherrin
pala – Schaufel
tarader – Bohrer
plazzal – Baustelle

Lia Rumantscha

 Unterstützt von der
Lia Rumantscha